

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/620/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6112227440
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6112227440.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa Slovenská sporiteľňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, právne zastúpeného BBH advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Gorkého 3, IČO:36 713 066, proti odporkyni Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. O., V. XX, v konaní zastúpenej Centrom právnej pomoci, Kancelária Banská Bystrica, so sídlom v Banskej Bystrici, Trieda SNP 75, v konaní o zaplatenie 2 842,93 Eur s príslušenstvom, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 7C/170/2013-384 z 05.03.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 1 885,49 Eur spolu s úrokom z omeškania 8 % ročne zo sumy 1 940,17 Eur od 05.08.2013 do 25.08.2013, s úrokom z omeškania 8 % ročne zo sumy 1 880,17 Eur od 27.08.2013 do zaplatenia, s úrokom 17,70 % ročne zo sumy 1 741,94 Eur od 05.08.2013 do 25.08.2013, s úrokom 17,70 % ročne zo sumy 1 681,94 Eur od 27.08.2013 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia (druhý výrok) a vo výroku o trovách konania (piaty výrok), z r u š u j e a v e c v r a c i a n a ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd odvolaním napadnutým rozsudkom zastavil konanie v časti zaplatenia sumy 777,44 Eur s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 832,58 Eur od 05.08.2013 do 25.08.2013, s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 772,58 Eur od 26.08.2013 do zaplatenia a v časti zaplatenia sumy 180 Eur (prvý výrok); odporkyni uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia zaplatiť navrhovateľovi 1 885,49 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8% ročne zo sumy 1 940,17 Eur od 05.08.2013 do 25.08.2013, s úrokom z omeškania vo výške 8% ročne zo sumy 1 880,17 Eur od 27.08.2013 do zaplatenia, s úrokom vo výške 17,70 % ročne zo sumy 1 741,94 Eur od 05.08.2013 do 25.08.2013 a s úrokom vo výške 17,70 % ročne zo sumy 1 681,94 Eur od 27.08.2013 do zaplatenia (druhý výrok); v časti zaplatenia úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1 880,17 Eur za deň 26.08.2013 a v časti zaplatenia úrokov vo výške 17,70 % ročne zo sumy 1 681,94 Eur za deň 26.08.2013 návrh zamietol (tretí výrok); vo zvyšku konanie zastavil (tretí výrok); odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 121,70 Eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 784,47 Eur k rukám právneho zástupcu navrhovateľa na jeho účet, vedený v O. banke, a. s., číslo účtu: XXXXXXXXXXX/XXXX do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia (piaty výrok).

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ s odporkyňou uzavreli dňa 08.04.2008 zmluvu o vydaní a používaní platobnej karty a dňa 11.04.2008 (správne 11.04.2006) zmluvu o splátkovom úvere. Pri podpísaní zmlúv mal navrhovateľ postavenie dodávateľa v zmysle ustanovenia § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka a odporkyňa bola v postavení spotrebiteľa v súlade s ustanovením § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Podľa § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka je zmluva o vydaní a používaní platobnej karty (zmluva o bežnom účte) a zmluva o úvere absolútnym obchodom; preto vzťah medzi navrhovateľom a odporkyňou je obchodnoprávny; zmluva o splátkovom úvere je zmluvou v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch.

Opierajúc svoje rozhodnutie o ustanovenia § 1 ods. 2, § 261 ods. 6 písm. d), § 323 ods. 1,2, § 397, § 407 ods. 1,2,3,4, § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1, § 708 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 3, § 4 ods. 1,2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch konštatoval, že navrhovateľ v návrhu na začatie konania uplatnil dva nároky, a to peňažný záväzok I, vyplývajúci zo zmluvy o vydaní a používaní platobnej karty zo dňa 08.04.2008 formou povoleného prečerpania a peňažný záväzok II, vyplývajúci zo zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 11.04.2006.

Ohľadom peňažného záväzku I vo výške 777,44 Eur spolu s úrokom z omeškania 8% ročne zo sumy 832,58 Eur od 05.08.2013 do 25.08.2013 a s úrokom z omeškania 8% ročne zo sumy 772,58 Eur od 26.08.2013 do zaplatenia súd konanie vzhľadom na čiastočné späťvzatie návrhu zastavil; zastavil konanie aj v časti ohľadom zaplatenia sumy 180Eur z dôvodu tvrdenej úhrady odporkyňou v dňoch 26.08.2013 (120 Eur) a 20.09.2013 (60 Eur); tiež zastavil konanie v časti, ktorou sa navrhovateľ domáhal pripustenia zmeny petítu tak, že odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi sumu vo výške 2 842,93 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 832,58 Eur od 05.08.2013 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1 940,17 Eur od 05.08.2013 do zaplatenia a s riadnym úrokom vo výške 17,70 % ročne zo sumy 1 741,94 Eur od 05.08.2013 do zaplatenia, a teda žiadal menej, ako v pôvodnom návrhu zo dňa 07.12.2012 (správne 07.11.2012).

Vzhľadom na čiastočné späťvzatie sa súd ďalej zaoberal len peňažným záväzkom II zo zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 11.04.2006; konštatoval, že zmluva má písomnú formu a obsahuje všetky náležitosti v zmysle § 4 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch; navrhovateľ preukázal aj výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, zodpovedajúci zákonu o spotrebiteľských úveroch.

Súd považoval za preukázané, že navrhovateľ poskytol odporkyňi finančné prostriedky vo výške 50 000,- Sk (č.l. 218 spisu), pričom ku dňu 31.12.2008 odporkyňa vyčerpala 80 754,50,-Sk; od 01.01.2009 do 12.11.2011 (č. l. 225 spisu) čerpala odporkyňa ďalšie finančné prostriedky vo výške 1 094,29 Eur. Súd preto vyhovel návrhu v časti peňažného záväzku II, ktorý po zaplatení úhrady odporkyňou vo výške 60 Eur dňa 26.08.2013 predstavuje sumu 1 885,49 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1 940,17 Eur od 05.08.2013 do 25.08.2013, s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1 880,17 Eur od 27.08.2013 do zaplatenia, s úrokom vo výške 17,70 % ročne zo sumy 1 741,94 Eur od 05.08.2013 do 25.08.2013 a úrokom vo výške 17,70 % ročne zo sumy 1 681,94 Eur od 27.08.2013 do zaplatenia.

Súd zamietol návrh v časti zaplatenia úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1 880,17 Eur za deň 26.08.2013 a ohľadom úrokov vo výške 17,70 % ročne zo sumy 1 681,94 Eur za deň 26.08.2013, pretože v tento deň (26.08.2013) došlo zo strany odporkyne k úhrade splátky, preto nemožno tento deň považovať za deň rozhodujúci pre začatie omeškania.

Navrhovateľ vo svojich vyjadreniach a procesných úkonoch uvádzal rôzne dátumy omeškania, čo však bolo spôsobené len zrejmomou chybou v písaní; okresný súd pri písomnom vyhotovení rozhodnutia vychádzal z obsahu všetkých podaní.

Okresný súd zastával názor, že s poskytnutím peňažných prostriedkov sa viaže aj povinnosť platiť úroky z úveru, ktoré sú osobitnou peňažnou náhradou, súvisiacou s poskytnutím finančných prostriedkov a s omeškaním s úhradou úroku je možné požadovať aj platenie úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov (§ 369 v spojení s § 502 Obchodného zákonníka s odkazom na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Cob/62/2007). Nestotožnil sa s názorom odporkyne, že vzťah medzi navrhovateľom a odporkyňou je občianskoprávny a že premlčacia lehota je trojročná. Konštatoval, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom, a preto je nevyhnutné použiť režim Obchodného zákonníka, čo však neznamená, že súd nepodrobil zmluvu o splátkovom úvere skúmaniu z hľadiska neprijateľnosti zmluvných podmienok; judikatúra, na ktorú odporkyňa v konaní poukazovala, nie je pre súd záväzná. Odporkyňa namietala, že poplatky sú neprijateľnými podmienkami, dôvody však neuviedla. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch počíta s poplatkami, súvisiacimi s poskytnutím spotrebiteľského úveru (§ 2 písm. c) zákona o spotrebiteľských úveroch); námietka, že banka nemôže od klienta vyžadovať poplatky, v čase uzavretia zmluvy o splátkovom úvere neexistovala. Navrhovateľ je právnickou osobou - bankou a ponúka svoje produkty za určitých podmienok. Spotrebiteľ má pri tom možnosť vybrať si z rôznych produktov konkrétnej banky (napr. navrhovateľa) alebo z produktov inej banky, pretože navrhovateľ nepôsobí na trhu ako jediný subjekt; poplatok za správu úveru, dohodnutý v základných podmienkach zmluvy o splátkovom úvere, či poplatok za upomienky, nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Navrhovateľ je právnickou osobou, ktorá pôsobí na finančnom trhu a nemožno od neho očakávať, že by finančné prostriedky poskytoval bezúročne (hoci to vylúčené nie je). Ohľadom námietky premlčania mal súd za to, že nedošlo k uplynutiu štvorročnej premlčacej lehoty, pretože podľa tvrdenia odporkyne k poslednému uhradeniu splátky došlo v decembri 2008 a návrh bol na súd podaný dňa 07.11.2012, t. j. pred uplynutím štvorročnej lehoty. Súd preto na námietku premlčania neprihliadol.

Odporkyňa navyše plnila navrhovateľovi s úmyslom splatiť dlh aj po decembri 2012 (čo potvrdzuje aj uzavretá dohoda o ďalšom splácaní dlhu), preto súd mal za to, že došlo k uznaniu záväzku v zmysle § 323 Obchodného zákonníka, a teda aj k začatiu plynutia novej premlčacej lehoty.

Keďže navrhovateľ poskytol odporkyni splátkový úver, ktorý táto nesplácala a svoj nárok v celom rozsahu preukázal, súd mu vyhovel v celom rozsahu a priznal mu právo na zaplatenie 1 885,49 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1 940,17 Eur od 05.08.2013 do 25.08.2013, s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1 880,17 Eur od 27.08.2013 do zaplatenia, s úrokom vo výške 17,70 % ročne zo sumy 1 741,94 Eur od 05.08.2013 do 25.08.2013 a úrokom vo výške 17,70 % ročne zo sumy 1 681,94 Eur od 27.08.2013 do zaplatenia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a úspešnému navrhovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia, ktoré si uplatnil a vyčíslil v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov (ďalej len „vyhláška“) po ich preskúmaní zo sumy 3 409,97 Eur za:

- prevzatie vecí a príprava zastúpenia [§ 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky]
- písomné podanie na súd - návrh [§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky]
- vyjadrenie k odporu [§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky] zo sumy 2 842,93 Eur
- vyjadrenie 2 [§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky] zo sumy 2 722,93 Eur
- vyjadrenie 3 [§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky] zo sumy 2 662,93 Eur
- čiastočné späťvzatie návrhu [§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky] zo sumy 1 885,49 Eur
- 5 x režijný paušál á 7,81 Eur (rok 2013) 39,05 Eur
- 1 x režijný paušál á 8,04 Eur (rok 2014) 8,04 Eur
- daň z pridanej hodnoty [§18 ods. 3 vyhlášky] 20%,
spolu 784,47 Eur; súdny poplatok predstavuje 121,70 Eur, pričom o vrátení súdneho poplatku rozhodne samostatným uznesením.

Proti rozsudku okresného súdu podala včas odvolanie odporkyňa, ktorá žiadala rozsudok zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Rozhodnutie okresného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania je občianskoprávnym, pričom predmetom zmluvy bolo poskytnutie bezúčelového splátkového úveru, v ktorom odporkyňa vystupuje ako spotrebiteľ. V danom prípade ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, na ktoré sa subsidiárne vzťahuje Občiansky zákonník. V zmysle citovaných zákonných ustanovení spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať neprijateľné podmienky.

Okrem toho, že sa jedná o typovú zmluvu, ktorej podmienky neboli dojednané individuálne, táto obsahuje aj ďalšie neprijateľné podmienky, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach spotrebiteľa. Z platieb, ktoré odporkyňa v čase splácania záväzku poukazovala navrhovateľovi v období od 11.04.2006 do 31.12.2008 a ktoré predstavovali celkovú sumu 42.653,-Sk (1 415,82 Eur), bola suma 7.990,-Sk (265,22 Eur) započítaná na úhradu poplatkov za správu úveru, ktoré mali predstavovať len 1.890,-Sk (62,74 Eur). Tiež z nej boli odpočítané poplatky za upomienky vo výške 202,52 Eur, úroky z omeškania vo výške 18,90 Eur a riadne úroky vo výške 692,60 Eur. Za uvedené obdobie teda odporkyňa splatila zo sumy 1 415,82 Eur na istinu len 439,61 Eur, čo predstavuje 31 % z dlžnej sumy, pričom navrhovateľ uvádza, že ročná RPMN je 9,57 %.

Z uvedeného vyplýva, že zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, konkrétne systém započítavania splátok, ako aj samotné poplatky za upomienky a poplatky za správu úveru. Týmto sa okresný súd nezaoberal; tiež okresný súd nesprávne vyhodnotil námietku premlčania, ktorá bola vznesená dôvodne.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu žiadal rozsudok okresného súdu potvrdiť a priznať mu trovy odvolacieho konania. Účastníci uzatvorili dňa 11.04.2004 zmluvu o splátkovom úvere, ktorá sa riadi príslušnými ustanoveniami obchodného zákonníka a obsahuje všetky náležitosti zákona o spotrebiteľských úveroch. Zmluva o úvere je vždy absolútnym obchodom, preto použitie obchodného zákonníka nemôžu účastníci vylúčiť. Zmluva zo 07.11.2005 je zmluva, ktorá sa riadi príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka, pretože jedine Obchodný zákonník upravuje komplexne typ zmluvy - zmluvu o úvere ako takú. V zmluve (úverových podmienkach) bol výslovne dohodnutý spôsob započítavania jednotlivých platieb, ktorý nespôsobil značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Preto považoval započítanie platieb od odporkyne za započítané správne. Tvrdenia odporkyne ohľadom RPMN sú absolútne irelevantné a neopodstatnené, pretože pri určení RPMN sa neberú do úvahy úroky z omeškania, pretože tieto je dlžník povinný platiť až v prípade, ak poruší svoju povinnosť. Nesúhlasil ani s tvrdením odporkyne, že samotné poplatky za

upomienky a poplatky za správu úveru predstavujú neprijateľné obchodné podmienky. Tieto boli uvedené v obchodných podmienkach, s ktorými sa odporkyňa, ako to prehlásila pri podpise zmluvy, oboznámila. Súčasne vyhlásila, že sa oboznámila so Sadzobníkom a súhlasí s ním. Obchodný zákonník umožňuje časť obsahu zmluvy určiť aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky, ktoré sú stranám zmluvy známe alebo k návrhu priložené. Takéto oprávnenie vyplýva nielen z obchodného zákonníka, ale aj zo zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách.

Nárok navrhovateľa nie je ani premlčaný v štvorročnej premlčacej dobe, pretože konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na deň 20.03.2011, premlčacia lehota začala plynúť dňa 21.03.2011, návrh bol na súd podaný dňa 04.10.2012, teda včas. Odporkyňa svoj záväzok uznala, ako to vyhodnotil okresný súd a čiastočne plnila, preto začala plynúť nová premlčacia lehota.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte len „O. s. p.“) a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu v napadnutej časti podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a v súlade s § 221 ods. 2 O. s. p. mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. súd rozhodnutie zruší, len ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Preskúmaním spisu odvolací súd mal za to, že prvostupňový súd nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne vec právne posúdil. Za nesprávne právne posúdenie veci sa považuje mylná aplikácia a výklad právnej normy na zistený skutkový stav alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť. Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi odporkyne v odvolaní; preto rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa súdu prvého stupňa vyčíta nesprávne právne posúdenie veci, ktoré spočíva v tom, že zmluvu uzavretú medzi účastníkmi konania nepovažoval za spotrebiteľskú, na premlčanie neaplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka, ale obchodnoprávnu úpravu v plnom rozsahu a že nekonštatoval v zmluve neprijateľné zmluvné podmienky.

Odvolanie je dôvodné; odvolací súd preskúmaním veci zistil, že súd prvého stupňa na danú vec neaplikoval príslušný právny predpis, v dôsledku čoho je možné konštatovať, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

V prejednávanej veci bolo jednoznačne preukázané, že zmluva o splátkovom úvere č.0303827128 bola uzavretá dňa 11.04.2006 (č. l. 143 spisu - okresný súd aj navrhovateľ vo svojich podaniach aj vo vyjadrení k odvolaniu uvádzajú nesprávne dátumy) a zmluva o vydaní a používaní platobnej karty bola uzatvorená 08.04.2008 (č. l. 244 spisu).

Podmienky uzavretia zmluvy o spotrebiteľských úveroch upravoval zákon č. 258/2001 Z.z., ktorý v znení aktuálnom v čase uzavretia zmluvy v § 3 ods. 1 stanovoval definíciu veriteľa spotrebiteľského úveru tak, že veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania a podľa odseku 2 sa za spotrebiteľa považovala fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Podľa § 2 písm. b) citovaného zákona sa za zmluvu o spotrebiteľskom úvere považuje zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Za nesprávny je predovšetkým potrebné považovať záver súdu prvého stupňa, týkajúci sa predmetnej úverovej zmluvy, ako absolútneho obchodu. Zmluva je v zmysle vyššie citovaných ustanovení zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch svojou povahou zmluvou o spotrebiteľskom úvere, pretože bola uzavretá medzi veriteľom - navrhovateľom ako právnickou osobou, ktorá má v predmete svojej podnikateľskej činnosti poskytovanie úverov a spotrebiteľských úverov a na druhej strane spotrebiteľom ako fyzickou osobou, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver. Ide zároveň o zmluvu, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver, teda dočasne poskytnúť peňažné prostriedky na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme úveru a spotrebiteľ sa zaväzuje tieto vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom. Zo zmluvy nevyplýva, že by sa jednalo o prípady

upravené v § 1 ods. 2 a 3 z. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, teda o prípady, kedy nejde o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa tohto zákona. Zmluva uzatvorená medzi navrhovateľom a odporkyňou spĺňa charakteristiku štandardných spotrebiteľských zmlúv, ktorých základnou črtou je, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny pred ich uzavretím. Súčasťou zmluvy sú tiež všeobecné zmluvné podmienky, ktoré dlžník ovplyvniť nemôže, pretože sú pripravené vopred a pre veľký počet spotrebiteľov.

Z týchto dôvodov súd prvého stupňa na uvedený právny vzťah mal správne použiť ustanovenia o spotrebiteľskom práve (z.č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách §§ 52 - 54, t.j. právne normy spotrebiteľského práva), a nie vychádzať výlučne z Obchodného zákonníka.

Okresný súd sa preto nesprávne vysporiadal tiež s námietkou premlčania, posudzujúc ju vo svetle obchodnoprávných ustanovení, ale aj s nárokmi navrhovateľa ohľadom úrokov z omeškania, počítaných z príslušenstva v zmysle Obchodného zákonníka.

Na posúdenie dôvodnosti odvolania odporkyne bolo potrebné zodpovedať na otázky, podľa ustanovení ktorého právneho predpisu je nutné posudzovať problematiku zmluvy o úvere a premlčania v prejednávanej veci.

Hoci ustanovenie § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka <<http://www.epi.sk/main/goto.ashx?t=27&p=424213-424222>> (pred novelou zákonom č. 9/2013 Z.z. ustanovenie § 261 ods. 3) výslovne uvádza, že právne vzťahy z absolútnych obchodov sa spravujú Obchodným zákonníkom <<http://www.epi.sk/main/goto.ashx?t=26&p=17049>> bez ohľadu na povahu účastníkov, v praxi má práve povaha účastníkov na podstatnú časť obsahu uvedených vzťahov značný vplyv. Pri obchodnoprávných záväzkových vzťahoch medzi podnikateľom, resp. dodávateľom (v zmysle ustanovenia § 52 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ďalej v texte len „OZ“) a spotrebiteľom je potrebné vždy pamätať na znenie § 52 ods. 2 OZ <<http://www.epi.sk/main/goto.ashx?t=27&p=4548381>>, ktorý zakotvuje, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia, upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Ide o zakotvenie právnej úpravy, korigujúcej tvrdosť obchodnoprávných noriem v prospech spotrebiteľov.

V tejto súvislosti považuje odvolací súd za potrebné poukázať na zákon č. 102/2014 Z.z., schválený dňa 25.03.2014, ktorým došlo k novelizácii ustanovenia § 52 ods. 2 OZ tak, že bolo doplnené vetou, podľa ktorej: „Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.“ Účelom tohto zákona bolo okrem iného zvýšiť úroveň ochrany spotrebiteľa, ako aj odstrániť nedostatky súčasnej úpravy, zistené aplikačnou praxou. Ide o zásadnú zmenu, ktorá má závažné dôsledky; ide o prelom v pôsobnosti Občianskeho zákonníka vo vzťahu k Obchodnému zákonníku. Podľa tejto úpravy, účinnej od 13.06.2014, je potrebné pre zmluvy uzatvárané spotrebiteľmi, t. j. spotrebiteľské aj obchodné zmluvy, použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie Obchodného zákonníka. Znamená to, že ak si zmluvné strany písomne dohodli v zmysle § 262 Obchodného zákonníka (ďalej v texte aj „OBZ“), že sa ich vzťah bude riadiť Obchodným zákonníkom, pre spotrebiteľské zmluvy to neplatí; uvedené neplatí ani pre tzv. absolútne obchody, upravené v § 261 ods. 6 OBZ. Ak bola uzavretá spotrebiteľská zmluva podľa Obchodného zákonníka, keďže v Občianskom zákonníku upravená nie je, tak na všetky časti zmluvy sa vzťahuje Občiansky zákonník. Ak sa podľa § 262 OBZ dohodlo uzavretie spotrebiteľskej zmluvy typu, ktorý upravuje Občiansky zákonník, tiež sa spravuje Občianskym zákonníkom. Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že vzťah medzi účastníkmi je vzťahom obchodnoprávnym, preto sa naň budú primerane vzťahovať ustanovenia Obchodného zákonníka; takýto názor nie je správny; s účinnosťou novely Občianskeho zákonníka, vykonanej zákonom č. 153/2004 Z.z. od 01.04.2004 sa posilnila právna ochrana spotrebiteľov aj na vzťahy z pred jeho účinnosti; predmetná zmluva bola uzatvorená dňa 11.04.2006. Podľa § 879f ods. 3, 4 OZ, spotrebiteľské zmluvy podľa §52, uzavreté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona (pred 01.04.2004), sa musia dať do súladu s ustanoveniami § 53 a § 54 tohto zákona; ustanovenia spotrebiteľských zmlúv, ktoré nie sú dané do súladu s ustanoveniami §§ 53, 54 a 57 tohto zákona podľa odseku 3, sú neplatné po uplynutí troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Odvolací súd nijako nepopiera argumenty, že úver je absolútnym obchodom; napriek tomu zároveň ide o zmluvu spotrebiteľskú (s ohľadom na povahu zmluvných strán); preto je nutné podrobiť ju prieskumu z hľadiska ustanovení o spotrebiteľských zmluvách, zakotvených v Občianskom zákonníku. Definíciu spotrebiteľskej zmluvy

zodpovedala zmluva o úvere aj v čase jej uzavretia, kedy Občiansky zákonník v § 52 ods. 1, 2 ustanovoval, že spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenie o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia, upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto zákona, sú neplatné.

Prejednávaná vec je teda o spotrebiteľskej zmluve, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou (zákonom o ochrane spotrebiteľa a ustanoveniami Občianskeho zákonníka); ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu; tzn. ide o typický občianskoprávny vzťah; úverovanie spotrebiteľa patrí medzi najfrekvencovanejšie občianskoprávne vzťahy. S účinnosťou zákona č. 150/2004 Z. z. od 01.01.2004 došlo k zásadnej zmene spotrebiteľského práva; nevýhodnejšie zmluvné klauzuly oproti zneniu Občianskeho zákonníka sa dostali do rozporu s novým ustanovením § 54 ods. 1 OZ

(„spotrebiteľovi sa ani inak nesmie zhoršiť jeho postavenie“); použitie nevýhodnejšieho podnikateľského práva (nie občianskeho práva) na spotrebiteľský právny vzťah predstavuje zhoršenie postavenie spotrebiteľa. O tom, že v prejednávanej veci ide o spotrebiteľskú zmluvu, nemožno pochybovať a v konečnom dôsledku tomu zodpovedá aj definícia spotrebiteľskej zmluvy, za ktorú sa považuje „každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ak ju uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom“. Týmto odvolací súd odpovedá na v podstate jediný základný problém, a sice, že predmetná vec spadá výlučne pod ustanovenia Obchodného zákonníka. Okrem vyššie uvedeného odvolací súd poukazuje aj na zosúladenie ustanovenia § 54 ods. 1 OZ s právom Európskej únie (zákonom č. 150/2004 Z.z.), ktoré umožňuje členským štátom prijať na ochranu spotrebiteľov aj prísnejšie ustanovenia, než aké odporúča Smernica Rady 93/13/EHS (článok 8 smernice). V dôsledku toho v rámci kolízie dvoch noriem na ten istý inštitút je nevyhnutné použiť občianskoprávnu úpravu. Je náležité a plne v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa, že v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva je dôvodné aplikovať právnu úpravu o občianskych právach a nie podnikateľské právo.

Odvolací súd považuje za potrebné ešte zdôrazniť, že aj keď okresný súd rozhodoval dňa 05.03.2014 a vyššie citovaná zákonná úprava je účinná od 01.04.2015 - účinnosť od 13.06.2014 bola posunutá ešte pred jej nadobudnutím (zákonom č. 151/2014 Z. z.), úmysel zákonodarcu, že sa „bude sa vždy preferovať OZ, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, a to na celý režim právneho vzťahu, aj keby sa na právny režim mohla použiť právna úprava Obchodného zákonníka, a to aj pri posudzovaní otázky premlčania, otázky úpravy určenia zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne“, priamo vyplýva z odôvodnenia pozmeňujúceho návrhu. Zaradenie tohto textu do Občianskeho zákonníka s dosahom na všetky absolútne obchodnoprávne vzťahy, chápe odvolací súd ako snahu o odstránenie rozdielnosti v posudzovaní spotrebiteľských zmlúv, podriadených Obchodnému zákonníku, všeobecnými súdmi normatívnou úpravou - § 52 ods. 2 OZ. Povinnosť aplikovať § 52 ods. 2 OZ v znení účinnom od 01.04.2015 aj na právne vzťahy vzniknuté pred 01.04.2015 súdy Slovenskej republiky rešpektujú (Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci sp. zn. 17Co/997/2014, Krajský súd v Prešove vo veci sp. zn. 9Co/59/2014, Krajský súd v Bratislave vo veci sp. zn. 5Co/349/2012). Ak dodávateľ predformuluje v spotrebiteľskej zmluve klauzuly, ktoré sú v rozpore s ustanovením §54 ods. 1 OZ, resp. ich nedá do súladu s §54 ods. 1 OZ v zmysle § 879f ods. 3, 4 OZ, dostáva sa do rozporu so zákonom a takéto klauzuly sú neplatné (§39 OZ). O takýto rozpor ide aj vtedy, ak by sa postavenie spotrebiteľa zo spotrebiteľskej zmluvy použitím inštitútu práva podľa ObZ s odkazom na § 261 ods. 1 ObZ zhoršilo napriek tomu, že Občiansky zákonník upravuje pre spotrebiteľa rovnaký inštitút priaznivejšie.

V prejednávanej veci dospel odvolací súd k záveru, že použitie ustanovení Občianskeho zákonníka (v znení účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy) je pre spotrebiteľa priaznivejšie, ako použitie obchodnoprávnych predpisov.

Hoci okresný súd sa nezaoberal možnosťou použitia občianskoprávných aj obchodnoprávnych predpisov, odvolací súd považuje za potrebné osobitne poukázať na to, že dualistický systém záväzkového práva na Slovensku bola určitá anomália medzi právnymi poriadkami (dve kúpne zmluvy, dvojaká úprava premlčania, dvojaká úprava odstúpenia od zmluvy, dvojaká právna úprava zmluvných pokút a podobne). Aplikačná prax ukazuje, že aj takýto stav môže fungovať dlhodobo (od 01.01.1992), avšak niet rozumného dôvodu na konštatovanie, že na právne posúdenie v typickej občianskoprávnej veci má dopad aj právna úprava, regulujúca vzťahy v zásade medzi podnikateľmi, ak Občiansky zákonník ako kódex občianskeho súkromného práva takúto úpravu má a je pre spotrebiteľa výhodnejšia (rozsudok NS SR sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok KS Prešov sp. zn. 6Co/26/2012). Odvolací súd preto odmietol názor navrhovateľa, podľa ktorého na predmetnú spotrebiteľskú vec nemožno použiť právnu úpravu občianskeho práva, ale obchodného práva. Ochrana spotrebiteľov vo svetle §54 ods. 1

OZ prichádzala do úvahy už pred 01.01.2008 v súvislosti s novelou Občianskeho zákonníka, vykonanou zákonom č. 563/2007 Z. z.. Prostredníctvom ustanovenia § 879f ods. 3, 4 OZ mali všetci dodávatelia, vrátane navrhovateľa, rovnakú trojmesačnú dobu na zosúladienie zmluvných podmienok s §54 ods. 1 OZ.

V súvislosti s vyššie uvedeným zásadná zmena nastala aj v dĺžke premlčacej doby. Podľa Občianskeho zákonníka (§ 101) je všeobecná premlčacia doba trojročná, podľa Obchodného zákonníka štvorročná (397 OBZ). Na uplatnenie práv zo spotrebiteľských zmlúv je potrebné aplikovať úpravu v Občianskom zákonníku, teda trojročnú premlčaciu dobu. Vo vzťahu k námietke navrhovateľa vo vyjadrení k odvolaniu o potrebe aplikácie ustanovenia § 397 OBZ pri posudzovaní premlčania je aj vzhľadom na vyššie uvedené nevyhnutné zdôrazniť, že toto ustanovenie, keďže ide o vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy, použiť nemožno. V zmysle §54 ods. 1 OZ sa zmluvné podmienky, upravené spotrebiteľskou zmluvou, nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa; spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je ustanovením *lex specialis* s dopadom na všetky spotrebiteľské zmluvy. Ak by z pôsobnosti ustanovenia § 54 ods. 1 OZ mali byť vyňaté niektoré typy spotrebiteľských zmlúv, zákonodarca by to explicitne upravil. To platí aj na typy upravené v Obchodnom zákonníku. Prednostné použitie ustanovení Obchodného zákonníka na spotrebiteľské právne vzťahy, aj keď ide o úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku, by znamenalo spochybnenie režimu ochrany spotrebiteľa, upravené v Občianskom zákonníku a v osobitných predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa, pričom práve tieto sú voči Obchodnému zákonníku *lex specialis*. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 402/2013 - 10 z 19.06.2013, podľa ktorého prednostným použitím ustanovení Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa. Preto pri posudzovaní premlčania nároku navrhovateľa je potrebné vychádzať z ustanovenia § 101 OZ. V nadväznosti na občianskoprávnu úpravu teda okresný súd nesprávne posúdil aj otázku premlčania; počiatok jej plynutia (december 2008) účastníci osobitne nenamietali (navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu poukazyval na uznanie záväzku, pričom vychádzal len z vyhodnotenia okresného súdu v odôvodnení rozsudku).

Aj keď okresný súd v odôvodnení rozsudku konštatuje okruh dvoch právnych vzťahov medzi účastníkmi (zmluva o úvere - peňažný záväzok II. a zmluva o vydaní a používaní platobnej karty - peňažný záväzok I.), ohľadom peňažného záväzku I. v konečnom dôsledku konanie zastavil (viď str.8 odôvodnenia rozsudku - v tejto časti odvolanie podané nebolo) a ďalej sa zaoberal len peňažným záväzkom II. zo zmluvy o splátkovom úvere, podľa názoru odvolacieho súdu vznikol v odôvodnení rozhodnutia okresného súdu matematický nesúlad medzi nárokmi z peňažného záväzku I. a II.. Predmetom peňažného nároku II. je len spotrebiteľský úver, čerpaný odporkyňou vo výške 2 625,97 Eur (zo zmluvy na č.l. 143 spisu vyplýva, že odporkyňa čerpala jednorázovo bezhotovostne bez poplatku úver 50 000,- Sk, ktoré sa zaviazala splatiť v 59 splátkach po 1.340,-Sk, t.j. spolu 79.060,-Sk /2 624,31Eur/; suma 1 094,29 Eur, ktorá jej podľa konštatovania okresného súdu tiež mala byť vyplatená a ktorú súd zaradil k peňažnému záväzku II., k nemu podľa listinných dokladov nepripadá; v takom prípade sa odôvodnenie okresného súdu javí ako zmätočné a nepresvedčivé, keď na jednej strane uvádza, že po zastavení konania predmetom konania bol už len peňažný záväzok II., t.j. nárok zo spotrebiteľského úveru, ale na druhej strane priradil k nemu aj sumu 1 094,29 Eur, ktorá zrejme vyplýva z peňažného záväzku I.

Okresný súd konštatoval, že navrhovateľ vo svojich podaniach a procesných úkonoch uvádzal rôzne dátumy omeškania; sám však uvádzal nesprávne dátumy, dôležité pre rozhodnutie vo veci.

Preto krajský súd bol nútený rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti zrušiť a vrátiť mu na ďalšie konanie, v ktorom si okresný súd jednoznačne ujasní predmet konania vyzvaním navrhovateľa ku riadnej a jednoznačnej špecifikácii nároku (s prihliadnutím na právoplatne ukončené konanie v časti zastaveného konania a v zamietnutej časti, ktoré neboli odvolaním napadnuté) vo vzťahu k jednotlivým peňažným záväzkom (I., II.) s predložením relevantných dokladov (napr. obchodné podmienky aktuálne ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere). V prípade, že navrhovateľ zotrvá na svojom návrhu, sa okresný súd vysporiada s jeho nárokom s prihliadnutím na adekvátnu občianskoprávnu úpravu a to aj vo vzťahu ku námietke premlčania.

V dôsledku zrušenia napadnutého výroku rozsudku okresného súdu zrušil odvolací súd aj výrok o trovách konania (inak závislý výrok - § 212 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Okresný súd pochybil pri rozhodovaní o trovách konania, ktoré bolo potrebné posudzovať podľa § 142 ods. 2 O. s. p., pretože navrhovateľ nebol úspešný v plnom rozsahu tak, aby bolo namieste použitie ustanovenia § 142 ods. 1 O. s. p...

V novom rozhodnutí okresný súd rozhodne o všetkých trovách konania, a to aj konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.